

Ikt. sz.: NOB-40/60-2/2016.

NOB-19/2016. sz. ülés
(NOB-56/2014-2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Nemzeti összetartozás bizottságának**
2016. november 17-én, csütörtökön, 10 óra 07 perckor kezdődően
az Országház Esterházy János tanácstermében (földszint 1.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Az ülés megnyitása</i>	5
<i>Balog Zoltán emberi erőforrások minisztere éves meghallgatása</i>	5
<i>Balog Zoltán szóbeli tájékoztatója</i>	5
<i>Kérdések, hozzászólások, észrevételek</i>	12
<i>Balog Zoltán válaszai az elhangzottakra</i>	20
<i>Az ülés berekesztése</i>	26

Napirendi javaslat

1. Balog Zoltán emberi erőforrások minisztere éves meghallgatása
(Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 41. §-a alapján)

Az ülés résztvevői**A bizottság részéről****Megjelent**

Elnököl: **Pánczél Károly** (Fidesz), a bizottság elnöke

Szabolcs Attila (Fidesz), a bizottság alelnöke

Bóna Zoltán (Fidesz)

Dunai Mónika (Fidesz)

Petneházy Attila (Fidesz)

Szávay István (Jobbik)

Kiss László (MSZP)

Helyettesítési megbízást adott

Szászfalvi László (KDNP) Szabolcs Attilának (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Sándor Tamás, a bizottság munkatársa

Meghívottak**Jelenlévők**

Balog Zoltán emberi erőforrások minisztere

Dr. Hoppál Péter államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma)

Dr. Rétvári Bence államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma)

Sipos Imre államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma)

Alexov Lyubomir szerb nemzetiségi szószóló

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 07 perc)

Az ülés megnyitása

PÁNCZÉL KÁROLY (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! Nagy tisztelettel köszöntöm a mai bizottsági ülésünkön megjelenteket, külön kiemelt tisztelettel köszöntöm Balog Zoltán miniszter urat, az Emberi Erőforrások Minisztériumának miniszterét a mai meghallgatáson, a megjelent államtitkár urakat és minden kedves érdeklődőt. Köszöntöm a bizottság tagjait, alelnök urat, a bizottság munkájában részt vevő nemzetiségi szószólót, Alexov Lyubomir urat.

Megállapítom, hogy a bizottságunk határozatképes. Szászfalvi László alelnök urat Szabolcs Attila alelnök úr helyettesíti. Kérdezem a bizottságot, hogy a kiküldött napirendünket elfogadja-e. Aki igen, az kérem, most szavazzon! *(Szavazás.)* Köszönöm szépen. Aki nem? *(Nincs jelzés.)* Aki tartózkodott? *(Nincs jelzés.)*

A bizottság egybehangzó igen szavazattal a napirendet elfogadta.

Balog Zoltán emberi erőforrások minisztere éves meghallgatása

Akkor megkezdjük bizottsági ülésünket. Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 41. §-a alapján hallgatjuk meg miniszter urat. Köszönöm szépen, hogy a meghívásunkat elfogadta és egyben át is adom a szót miniszter úrnak, hogy az igen kiterjedt tárcája munkájából elsősorban a nemzetpolitikai témákat érintő kérdésekről tájékoztassa a Nemzeti összetartozás bizottságát. Miniszter úr, öné a szó!

Balog Zoltán szóbeli tájékoztatója

BALOG ZOLTÁN emberi erőforrások minisztere: Köszönöm szépen, elnök úr. Én is tisztelettel köszöntöm a bizottság tagjait és a megjelenteket. Valóban így van, ez egy elég széles portfólió, ami az Emberi Erőforrások Minisztériumában található, azok az ügyek, amelyeknek mi vagyunk a felelősei a kormányzaton belül. Úgyhogy ha jól számolom, vagy 4 vagy 5 bizottságban szoktam rendszeresen raportra járni, de ez talán nem egy - hogy mondják ezt - fishing for compliments, tehát ezzel nem a jóindulatot kívánnám megnyerni, azt hiszem, hogy tradicionálisan így mondják, hogy captatio benevolentiae, a jóindulat megnyerése, de ez a bizottság az, amelyikhez nagyon szívesen jövök. Persze, mindenhová, de ide különösen, mert olyan ügyekről beszélünk, amelyek korábbi kormányzati struktúrákban nem kapták meg az elég figyelmet és az elég súlyt.

Én bízom benne, hogy a bizottság tagjai is érzékelik azt, hogy egy aránylag gyenge kezdés után azért mégiscsak úgy megerősödött ez a terület, hogy ma már nemcsak számos helyen van a kormányzaton belül fontos támogatási és politikai központja ennek az ügynek, hanem a határon kívül élő magyar közösségek is érzik azt, hogy egy stratégia mentén nagyon jelentős változások és előrelépések történnek az összmagyar ügyek kezelésében és a támogatásában.

Ha szabad, akkor itt rögtön az elején ezzel a struktúrával kezdeném, amelyiket újra és újra érheti kritika meg érheti támogatás is, de mindenképpen lehet vita tárgya, hogy egy kormányzat hogyan is kezeli a határon túli magyarságnak vagy az összmagyarságnak az ügyét. Még hogy ha ebből ránk pluszfeladatok hárulnak is, én azt a struktúrát, amiben minden minisztériumban megvan a felelőse ennek az ügynek vagy megvannak a felelősei, én azt támogatom, mondjuk így, hogy a dekoncentrációt, nem pedig azt, hogy egy helyre legyen összegyűjtve minden olyan ügy, ami a határon túli magyarokkal foglalkozik. Így ugyanis az összkormányzati felelősség nyilván valóban megjelenik, és tudjuk, hogy ha valahol egy ügynek nincs pénzügyi, pénzügyi háttérre, akkor inkább csak szimbolikussá válik az azzal való foglalkozás.

Tehát nemcsak azért támogatom azt, hogy az Emberi Erőforrások Minisztériumában a felsőoktatás, a köznevelés, az egyházi ügyek területén legyenek külön források és legyenek olyan szervezeti egységek, akik ezzel foglalkoznak, mert ezzel a minisztériumnak a súlya talán növekszik, én annak is örülök, amikor feladatokat vesznek el tőlünk, hanem mert akkor azok a szakemberek és azok a politikusok, akik ezekkel az ügyekkel a minisztériumban foglalkoznak, látják azt, hogy összmagyar szempontok alapján kell döntenet a felsőoktatás ügyeiről, a köznevelés ügyeiről, az egyházi stratégia támogatásáról. Akkor nem lesz - hogy is mondjam -, egy minisztériumon belül elrejtve egy olyan terület, ahol ezzel a speciális témával foglalkoznak, mert ez nem speciális, hanem általános téma, és éppen ezért örülök annak, hogy itt lehetek ezen a meghallgatáson.

Ha szabad, akkor rögtön itt be is jelentenék két olyan intézkedést, amiről még a nyilvánosság sem tudhat. Ma délután majd gondolom, Lázár miniszter úr elmondja a kormányzati intézkedésekről szóló tájékoztatáson, de egy nagyon lényeges előrelépésnek látom azt, hogy elkészítettünk közösen a Miniszterelnökséggel - ahol ma ennek nyilván a központja, a koordinációs központja is van, a határon túli ügyeknek - egy olyan óvodaépítési, -fejlesztési stratégiát, amire a kormány, ha jól emlékszem, 17 milliárd forintot szán. Hogy ha ezt a nagyságrendet látjuk, akkor látjuk azt, hogy ez egy milyen jelentős lépés, és a miniszterelnök a tegnapi kormányülésen azt mondta, hogy ő ezt első ütemnek tekinti. Tehát kell jönnie a második ütemnek.

A Kárpát-medencében minden határon kívüli magyar közösségnél akarjuk az óvodaépítéseket, az óvodák felújítását támogatni, első körben azokat, amelyek egyházi kézben vannak, mert az az aránylag biztonságos, majd nyilván szóba fog itt kerülni, hogy még az se olyan nagyon biztonságos jogi környezetben működik bizonyos országokban, merthogy arra is rá tudják tenni a kezüket különfajta negatív szándékkal politikai erők vagy éppen államigazgatási szervek, de mégiscsak azt látjuk a legbiztonságosabb fenntartásnak, ha egyházi fenntartásban vannak ezek az intézmények.

Tehát újra mondom: 17 milliárd forint, természetesen ütemezve a következő évekre elindul egy nagy óvodafejlesztési program.

A másik, amit jóváhagytunk, az az - itt majd erről a konkrét beszámolóban is szívesen beszélek -, hogy ma már gyakorlatilag Kárpátalján ennek kell a fókuszban lenni itt, ezekben az években, azt is mondhatnám, hogy sajnos, de mi állunk rendelkezésre ezekben az ügyekben. Tehát a kárpátaljai támogatás, amelyik személyi támogatás és az ottani kárpátaljai magyarokhoz megy, annak a kibővített körébe most már a médiamunkásokat és más kulturális intézményeknek a vezetőit is bevettük. Tehát ma az a fizetés-kiegészítés, amivel támogatjuk Kárpátalján a magyar intézményekben dolgozókat az orvosok, az ápolók, a lelkipásztorok, a tanárok után, az most kiterjed a kultúra egyéb képviselőire is. Tehát az egészségügyben dolgozókra, a magyar nyelven szolgálókra. Gyakorlatilag ma már, mondjuk így, hogy mi tartjuk fenn ezeket az intézményeket a személyi állomány tekintetében, és akkor még nem beszéltem arról a támogatásról, ami egyébként az üzemeltetés költségeihez hozzájárul. Ahogy itt rögtön ezzel jelezni szeretném, hogy tereptapasztalataim is vannak ebben az ügyben, én is elég gyakran járok Kárpátalján, azért a legutóbbi visszajelzéseket egy kicsit ijesztőnek tartom. Itt most érdemes készülnünk az ukrán miniszterelnöknek a magyarországi látogatására, ahol majd be akarjuk jelenteni, de én ezt szívesen elmondom itt, hogy például átvállaltuk a kötelező védőoltásokat, tehát Kárpátalja magyar közösségének a teljes - így mondják ezt - átoltottságát a magyar állam fogja finanszírozni a következő évben. Ez benne lesz abban a megállapodásban, amit az ukrán miniszterelnökkel fog kötni miniszterelnök úr.

A negatívum, amire utalok, az az, hogy amikor kimegy a mentő, akkor adott esetben egy ukrán mentős azt mondja, hogy ő a magyart nem viszi be, mert ő nem

kap fizetés-kiegészítést Magyarországról. Tehát azért ennek sajnós, vannak ilyen negatívumai is, hogy ahogy ez a kör bővül, egyre többen gondolják azt, hogy őneki ebbe a körbe valamilyen módon be kellene kerülni, és azt, amiért egyébként az ukrán állam őket fizeti, úgy-ahogy, még annak a feladatnak az elvégzését sem vállalják e nélkül a kiegészítés nélkül. De ez inkább csak egy árnyoldala egy olyan dolognak, amire azt gondolom, hogy büszkéek lehetünk, mint magyar állam, nemcsak mint kormányzat. És bár sokan megkérdőjelezzik azt, hogy ez egy jó megfogalmazás, de szerintem érdemes nekünk ezt nyugodtan úgy összekötni a migrációval kapcsolatos ügyekkel, hogy mi nem szeretnénk, hogy ha a kárpátaljai magyarság vagy egyáltalán a Kárpátalján élők migránsokká válnának az elkövetkező években, amire bizony, látva az ottani politikai, katonai és egyéb helyzetet, egy ilyen negatív forgatókönyv bizony, létezik.

Tehát az, hogy az a politikánk, ami egyébként az általános globális migrációban a prioritás, hogy ott kell segíteni, ahol ezek az emberek élnek, hogy ott tudjanak maradni, ez különös mértékben, fokozott mértékben igaz a környező országok magyar lakta területeire is, és Ukrajna esetében már nemcsak a magyar közösségekre, hanem bizony, az ukrán vagy ruszin közösségekre is. Ilyen módon egyébként az elmúlt években, hogy ha itt a konkrétumokról is beszélhetek Kárpátalja kapcsán, a Karitatív Tanácsnak, amiben a Katolikus Karitás, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, az Ökumenikus Segélyszervezet, a Vöröskereszt, a Református Szeretetszolgálat és a Baptista Szeretetszolgálat vannak benne tagként és hozzájuk csatlakoztak a Johanniták és a Görögkatolikus Szent Lukács Szeretetszolgálat, sőt még az EMIH-nek a szeretetszolgálata is, több alkalommal fogtak össze annak érdekében, hogy segítséget nyújtsanak Kárpátalján és Ukrajna Kárpátokon túli területein is. Tehát nemcsak szimbolikus, hanem valóságos segítő akciókat vittünk az ukránokhoz, ruszinokhoz, a Kárpátokon túlra is, hogy világos legyen, hogy nekünk az is érdekünk egyébként, hogy Kárpátalja stabilitása erősödjön.

Itt most a számokat nem sorolom, szívesen elmondom azt, hogy ez mit jelentett, talán az összeg azért fontos, két év alatt ebben a szervezésben 100 millió forint összegben jutott el 9 szervezet segítségével 200 tonna adomány, 14 kamion, éppen most indult az utolsó, azt hiszem, az elmúlt héten indítottuk el az Emberi Erőforrások Minisztériumából. Ebben a ruhaneműtől az iskolapadokon, székeken, konyhai eszközökön át számos más dolog is volt.

A lakossági adománygyűjtésben sikerült még a multikat is megnyerni erre a támogatásra, és amiről beszéltünk, a közszolgáltatások személyi kiadásainak a finanszírozásán túl a magyar állam évente jelentős összeget fordít arra, hogy a családokhoz konkrétan egyházi szervezeteken keresztül eljussunk. Ezt mi nem nevezzük háborús programnak, de azért alapvetően mégiscsak arról szól, hogy olyan családokhoz, ahol vagy behívták katonának a családfőt, tehát nem tud családfenntartó lenni, vagy pedig elmenekült vagy eltávozott vagy eltűnt azért, hogy ne kerüljön ilyen helyzetbe, hozzájuk konkrétan személyre szabott segítséget tudunk eljuttatni. Közben pedig épülnek és erősödnek azok az intézmények, ahol magyar oktatás folyik. Itt a fókusz a beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán van, de elkezdtük a kapcsolatépítést az Ungvári Egyetem magyar szakával, illetve nem elkezdtük, hanem már folytatjuk és erősítjük is ezt. Itt van egyfajta konkurencia is persze a két intézmény között, de úgy gondoljuk, hogy ennek inkább a pozitívumait kell látni, hogy ha versenyeznek a magyar diákokért, az jobb, minthogyha egyébként kizárják őket. Tehát itt igencsak egy jelentős támogatás érkezik ezekben az ügyekben.

A másik része pedig az a táboroztatási program, amiben magyar gyermekeket hozunk el Kárpátaljáról. Azt hiszem, az elmúlt évnek az eredménye az, hogy mi vállaltuk azt és megteremtettük a költségvetési forrását, hogy ne legyen olyan magyar gyerek, aki ne járna Kárpátaljáról legalább egyszer az iskolaidő alatt Magyarországon

táboroztatáson. Azt hiszem, ez 80 százalékban sikerült és nem rajtunk múlt, hogy csak 80 százalékban, amennyiben „csak” a 80 százalék. Szerintem ez nem egy rossz szám, hanem az ottani küldőkkel együttműködve szeretnénk volna ezt a programot megcsinálni. Ugyanis azért, ha itt nézzük az egyéb programjainkat, akár a Petőfi programot, akár a Kőrösi Csoma Sándor programot, miután különbözőek a szociális és bérvizonyok már a Kárpát-medencén belül is, ezért a kárpátaljaiaknak az egy komoly kihívást jelent, hogy mondjuk mennyi ott egy pedagógusnak a bére, aztán ha bejelentkezik Budapesten a Kőrösi Csoma Sándor programba, akkor meg ennek a sokszorosát kapja, és akkor elmegy esetleg egy Ukrajnán kívüli magyar közösséghez, és akkor ott végzi a szolgálatát. Vagy ugyanezért az összegért megérkezik valaki Kárpátaljára kulturális segítségként, és az nincs arányban azzal a fizetéssel, amit ott adni lehet.

Tehát vannak ilyen anomáliák, de bízom benne, hogy a bizottság is úgy gondolja, hogy támogatandó az, hogy egy egységes rendszerben gondolkozzunk, és ne kezdjünk el differenciálni, hogy ott szegényebben élnek az emberek, akkor kevesebbet adunk. Tehát ezt a méricskélést el akartuk kerülni, még akkor is, hogyha ebből egyébként jönnek ilyen furcsa szituációk, hogy kvázi önkéntesként jobban lehet egy dolgot anyagilag finanszírozni, mint hogyha valaki ezt főállásban csinálja.

Tehát vannak itt a dolognak mindig problémái, de én azt látom, hogy a határon túli ügyeinkben a problémák, amelyek keletkeznek, azok alapvetően abból a pozitívumból keletkeznek, hogy egyre erősebb a támogatáspolitikánk meg a nemzetstratégiánk ezekben az ügyekben, és ezeknek adódnak ilyen, mondjuk így, hogy vadhajtásai, ha lehet ezt mondani.

Tehát hogy a magyarországi táboroztatást lezárjam, ezzel a problémával együtt, és ha szabad egy kicsit megint a minisztériumunknak megpróbálni kicsiholni valami kis elismerést, akkor hadd mondjam azt, hogy az a visszajelzés a kárpátaljai magyar szervezetek részéről, hogy a mi minisztériumunk az, amelyik leginkább figyelembe veszi az ottani szempontokat. Tehát mi azt mondtuk, hogy nem megjelenünk ott, aztán szétterítünk valamit vagy meghirdetünk valamit, aztán vagy lesz belőle valami vagy nem, hanem az ottani partnereket komolyan vesszük. Tehát egyetlenegy gyereket nem hoztunk el úgy Kárpátaljáról Magyarországra táboroztatásra, hogy ahhoz ne kértük volna ki az ottani pedagógusszervezetek és az egyházak véleményét, és ők ajánlották a transzportokat is, ugyanis amikor korábban indítottak ilyen programokat, az tönkre tette az ő belső táboroztatási rendszerüket. Tehát azért ott nagyon életképesek, nagyon erősek talán a nyomás meg a kiszolgáltatottság következménye is az - akik ismerik ezt a világot, azok gondolom, hogy szintén így látják -, hogy a legnagyobb vagy legerősebb túlélési ösztön a kárpátaljai magyar szervezeteinkben van. Tehát a többi országban az a fajta fenyegetettség meg kiszolgáltatottság kisebb, ami Kárpátalján is, meg egyébként megvan a határon kívüli közösségeknél, tehát én őket látom a legszervezettebbnek és a leghatározottabbnak, sokkal kisebb forrásokból, mint amelyek jutnak máshová. Tehát ez azt jelenti, hogy önékik van egy nagy táboroztatási programjuk, magyar gyerekek ott minden évben elmennek táborba Kárpátalján. Na most, ha mi erre rászervezzük a magunk magyarországi táborait, akkor ez egy rossz konkurencia. Van jó konkurencia is, de ez egy rossz konkurencia, tehát mi a saját táboroztatási menetrendünket az ő táboroztatási menetrendjükhöz igazítottuk és övék volt a prioritás. Ezért nem is sikerült mindenkit idehozni, bár ennek az anyagi feltételei megvoltak, mert úgy gondoltuk, hogy inkább ne jöjjön 100 százalék, csak 80 százalék, de velük együttműködve tegyük ezt.

Hasonló a célunk, és ez egy innováció azért a nemzetpolitikában, ha apró innováció is, de azért van szimbolikus jelentősége, amit a Kárpát-medencei felsőoktatási térről mondunk. Tehát azt mondtuk, hogy ne úgy menjen a kapcsolat a

különböző magyar nyelvű oktatási intézmények vagy magyarul is oktató felsőoktatási intézmények között, hogy Budapesten keresztül, hanem bilaterális alapon, kétoldalú alapon köthetnek megállapodásokat arra az ösztöndíjprogramra, amit végül is egy ilyen munkacím után, hogy Magyar Erasmus, elneveztünk Makovecz-ösztöndíjnak. Tehát a Makovecz Imre ösztöndíjjal ma lehetősége van egy ungvárinak Kolozsváron tanulni, egy marosvásárhelyinek Beregszászon tanulni, egy beregszászinak Szabadkán tanulni vagy éppen Újvidéken, vagyis Újvidéken éppen nem, mert ott magyar nyelvű képzés nem nagyon van, ott a kollégiumi rendszerben gondolkodunk, de mondjuk Pozsonyban vagy éppen Komáromban. Tehát ezt a fajta összekapcsolódást támogatjuk, hogy ne csak az anyaországon keresztül, hanem közvetlenül is tudjanak kapcsolatba kerülni.

Itt is, ha azt mondom, hogy 200 ezer forint körül jár egy ilyen ösztöndíj, most gondoljuk el, ha ezzel érkezik valaki Kárpátaljára, itt megint csak megjelenik az a szociális feszültség, amit nehezen tudunk kezelni, de úgy gondoljuk, hogy jobb, hogy ehhez az alapelvhez ragaszkodunk, hogy mindenki ebben a programban hasonló feltételekkel tudjon részt venni, és a döntés az kimondottan az intézményeknél van.

Tehát nem Budapesten döntünk egy pályázati rendszerben arról, hogy ki kap meg ki nem kap, hanem az intézmények kölcsönösségi alapon megállapodnak ezekben az ügyekben, ők hirdetik meg a pályázatot. Itt eredményekről még azért nem számolnék be, mert nagyon friss a program, tavaly indítottuk, de ha megvannak az első eredmények, akkor természetesen állunk rendelkezésre.

Az egységes Kárpát-medencei felsőoktatási tér nemcsak ezt a Makovecz-ösztöndíjrendszert jelenti, hanem azt is jelenti, hogy a képzési szerkezetet, a képzési szerkezet átalakítását egy Kárpát-medencei felsőoktatási kerekasztalban ellenőrizzük le, illetve döntjük el, merthogy korábban a magyarországi felsőoktatási intézmények, mondjam így, hogy hasra ütve vagy az ő szűk intézményi érdekeik alapján helyeztek ki képzéseket a határon túlra, akár Délvidékre, akár Kárpátaljára, akár Felvidékre. Most ezt koordináltan tesszük. Tehát a magyar állam nem hajlandó olyan kihelyezett magyarországi képzéseket finanszírozni, mondjuk Csíkszeredán vagy Székelyudvarhelyen - konkrét feszültségekről beszélek -, amelyek konkurenciát jelentenek mondjuk a Sapientiának, mert miért ne a Sapientiára járjon inkább. Viszont azokat a képzéseket, amelyek még hiányoznak a portfóliójából mondjuk a Sapientiának vagy éppen a Selye Egyetemnek Révkomáromban, azokat meg támogatjuk. Tehát ilyen módon bele tudunk nyúlni, hogy egy olyan szerkezet legyen, ahol lehetőleg minél több képzést el tudjanak érni helyben a magyar nyelven tanulni akaró diákok, de közben meg ne rontsuk le azt, amit ott felépítettünk. Én ezt egy fontos koordinációs lehetőségnek tartom, és ehhez tartani is fogjuk magunkat a jövőben is.

Bízom benne, hogy hamarosan elindul a harmadik lába is ennek az egységes Kárpát-medencei magyar felsőoktatási térnek, ez pedig a Professzor Program, amire nemcsak a lehetőséget teremtettük meg, hanem a pénzügyi kereteket is hozzárendeltük. Ez azt jelenti, hogy ha egy magyar egyetemi vagy főiskolai tanár hajlandó egy-két-három-négy szemesztert ezekben a határon kívüli magyar intézményekben eltölteni oktatással, akkor megtartja a magyarországi státuszát, a magyarországi fizetését és még plusz fizetésre, jövedelemre is szert tesz akkor, hogyha hajlandó erre a külhoni oktatásra. Itt szükség van erre a cserére, egyébként oda-vissza alapon, tehát a nagy óvodai programunkat is akkor fogjuk tudni igazán jól elindítani, hogyha lesznek olyan magyarországi óvónők, akik hajlandók adott esetben egy évre, két évre elmenni ezekbe az óvodákba és segíteni ezekben a programokban.

És akkor hadd beszéljek a talán legtöbb figyelmet kapott szimbolikus programunkról, itt mondjuk így, hogy visszafogott, szerény módon, de azt hiszem, hogy azért mégiscsak bízom benne, hogy ezt látja a bizottság is, hogy előre tudtunk

lépni, ez a Határtalanul! program, amelyikkel azt már a múltkor beismertem - úgyhogy ezt most már ne tekintsék egy új beismerésnek -, hogy bizony, itt komoly, inkább adminisztratív problémák voltak az elején, amikor a mi minisztériumunk megpróbálta kezelni ezt az ügyet. A bizottságnak sokat köszönhetünk abban az ügyben, hogy 2013-tól a '14-es költségvetésben már majdnem megháromszorozódott az erre szánt összeg. A megháromszorozott összegből megnégyszerezettük a kijutó diákok számát, én ezt egy fontos számnak tartom. Tehát ha azt nézzük, hogy 2013-ban 12 313 gyermek jutott el, a köznevelési rendszerből most nem veszem ide azokat, az is egy 10 ezres nagyságrend most már, vagy inkább 20 ezres, hogy civil kezdeményezésekkel, itt a Rákóczi Szövetség az, amelyik a legfontosabb partnerünk, de más civil szerveződésben, egyházi szerveződésben még azért ezres nagyságrendben jutnak el fiatalok a határon túli magyar közösségekhez. De a mi rendszerünkben, a mi iskolarendszerünkben ez nemcsak a KLIK, hanem az egyházi iskolák és az alapítványi iskolák is, ma a 2016-os szám - ez még nem végleges - 48 289 fő. Azért ez már valami, azt hiszem, nemcsak a 12 ezerhez képest, és ha ehhez hozzáadjuk még azt, hogy mondom: civil szerveződésben hányan is jutottak el, akkor szerintem ez egy jó szám, de amivel nem vagyunk elégedettek egyáltalán.

Azt a célt tűztük ki, ezt most még így direktben nem merném megígérni, bár szívesen tenném, azért is, hogy nyomást gyakoroljak a saját minisztériumunknak az apparátusára, hogy ezt a dolgot még jobban csinálja, mert most már azért kiírtuk előző évben a pályázatot. Tehát most azért mégse utólag írtuk ki a pályázatot, hanem a programot megelőzően, azért ez is valami, és éppen a bizottság kritikájának a hatása is volt az, hogy a feltételrendszeren is módosítottunk. Tehát komolyabb összegeket lehet kapni, olyan ügyeket is lehet, azt hiszem, talán pont Szávay képviselő úr ajánlotta azt, hogy olyan célokra is lehessen fordítani, hogy belépőjegyek, és így tovább, a tanárokat is premizáljuk ebben az ügyben, ha vállalják, tehát az elkísérésért külön összeget tudnak kapni.

Tehát itt azért jelentős emelkedés volt, az abszolút számban is, meg behoztunk olyan finanszírozási lehetőségeket, amelyek eddig nem voltak. Ennek az eredményét még nem látjuk, tehát ez még nincs benne a 48 ezer főben, ez a jövő évi programban bízom benne, hogy nagyságrendi ugrást fog jelenteni, mert az adminisztratív terheken túl, meg hogy lassú volt a pályáztatás, a másik probléma a fogadókészség volt az iskolák részéről, és ez részben még meg is van, most miért tagadnám ezt el itt, a bizottság előtt. Tehát hivatkoznak arra, hogy nehéz pályázni, nem lehet hozzájutni a pénzhez, nehéz elszámolni, ezek biztos, hogy mind megvannak, de azért 48 ezer gyereket csak elvittek. Tehát azok is valahogy csak megoldották a dolgot.

Tehát szerintem itt nekünk részben az állami rendszerben egy kicsit nagyobb propagandát kell ennek a programnak még csinálni. Nagyon érdekes a térkép, hogy hol is kérnek támogatást és hol nem kérnek, tehát hol utaznak, hol nem utaznak, és akkor remélem, hogy '18 végére ki tudjuk mondani azt, hogy egy évfolyamot komplett el tudunk vinni, és akkor, ha ezt így tartani tudjuk, akkor valóban nem lesz olyan magyar gyerek, aki ne járna a köznevelési időszakban legalább egyszer határon kívüli magyar közösségnél a magyar állam finanszírozásában, mert ez egy nagyon fontos dolog.

Hogy ha megnézzük a külhoni támogatások évenkénti összegét, akkor 2016-ra még itt nincsenek végleges számok, akkor nézzük a 2015-öt, 2011-ben 674 millió forinttal indultunk, most 2,4 milliárdnál tartunk. Ebben nincs benne minden, és itt a megértését kérem a bizottságnak a tekintetben, hogy hogyan is számoljuk össze a dolgokat vagy hogyan nem számoljuk össze. Itt most csak az egyházi támogatásokról beszélek, elnézést, ezt elfelejtettem mondani az elején. Tehát ha megnézzük ezeket a számokat, akkor itt egy nagyon komoly, mondjuk így, hogy négyszeres emelkedés van az egyházi támogatásoknál. Hogy mit és hogyan számolunk össze, ebben van egy kis

áttekinthetetlenség, ezt el kell hogy ismerjem, hogy ez így van, de ez szándékos. Nem azért, hogy ne lehessen ellenőrizni a dolgot, mert a rámenős ellenzék azért megtalálja ennek a módját, hanem azért, mert nem szeretnék valami olyan nagy abszolút számot bemondani, ami aztán felkelti azoknak az érdeklődését is, akik egyébként is érdeklődnek ez iránt és nem jóindulattal.

Tehát itt a dekoncentrálságnak azért van egy előnye, kell lennie szerintem egy olyan helynek, ahol mi ezt együtt látjuk. Egyébként minél több helyen, minél többen, minél különbözőbb forrásokból vizsik ezt az ügyet és ebben van egy össznemzeti konszenzus, az a legjobb, és aztán hogy majd hogyan számoljuk össze a végén, az fontos, hogy a konkrét programokat ellenőrizzük, szerintem az kevésbé fontos. Tehát itt szerintem nekünk nem hivalkodni kell ezzel a dologgal, hanem ezt csinálni kell és lehetőleg a nagy nyilvánosság, a nemzetközi nyilvánosság előtt meg végképp erről kevesebbet kell beszélni. Amiről beszélni kell, gondolom, ez itt majd szóba fog kerülni, az ennek az egész dolognak az emberi jogi dimenziója, amit úgy hívnak klasszikusan, hogy kisebbségvédelem. Mi nemzetvédelemnek hívjuk ezt a dolgot. Tehát azt, hogy különösen is Románia vonatkozásában felerősödtek azok a joginak álcázott akciók, amelyek arra szolgálnak, hogy visszacsinálják azokat a szerény pozitív lépéseket, amelyek egyébként az egyházi restitúció ügyében történtek az elmúlt 25 évben. Erre különösen oda kell figyelnünk és ebben minden segítséget meg kell adnunk az ott élő közösségeknek. Itt különösen is a Székely Mikó Kollégium vagy most legújabban a marosvásárhelyi, nemcsak a magyar nyelvű orvosképzés és gyógyszerészképzés, hanem a katolikus líceumnak az ügye az, amelyik nyilvánosságot kapott.

Még talán egy dolgot, ha megengedi, elnök úr, akkor megemlítek, és aztán állok rendelkezésre a kérdések tekintetében, az a NEA-nak, a Nemzeti Együttműködési Alapnak a működése. Itt is kaptunk egy részben jogos kritikát az elmúlt években. Hadd mondjam azt, hogy itt nemcsak a támogatásokat növeltük, hanem azt a rendszert erősítettük meg, ahol magyarországi szervezetek együtt pályázhatnak, sőt, egyfajta feltételként jelöltük meg, határon túli szervezetekkel is. Viszont itt is voltak olyan anomáliák, hogy a társ pályázatoknak az elmaradása miatt nem tudtuk az oda szánt összegeket kiutalni, de azért hadd mondjam azt, hogy ha itt jól látom, hogy hogyan is néz ki a támogatás, ez csak kimondottan a civil szervezeteknek a Nemzeti Együttműködési Alapból megítélt támogatása, itt azért jelentős növekedést látunk a támogatott szervezeteknek a számában is és az összegben is, amiket kiutaltunk. Itt Erdély, Vajdaság, Felvidék, Kárpátalja, Lengyelország, Muravidék vonatkozásában, ez összesen az elmúlt években, a '14-15-16-os időszakban 355 millió forint volt. Nyilván a konkrét programok többet mondanának, arról is szívesen adok tájékoztatást, hogyha ilyen kérés érkezik.

Én ennyit mondanék. Ez nyilván egy töredékes beszámoló, mert számos más terület van még, de igyekeztem azokra a területekre koncentrálni, amelyek szorosban a mi minisztériumunk hatáskörében vannak. A legnagyobb történet természetesen a Miniszterelnökségnek a Nemzetpolitikai Államtitkárságán keresztül zajlik, de hadd mondjam azt - talán még ezt zárásként -, hogy a Külgazdasági és Külügyminisztérium is az előző ciklushoz képest, tehát a 2014-ig tartó időszakhoz képest sokkal aktívabban, sokkal érzékenyebben kapcsolódott be ezekbe az ügyekbe. Hogy ha nézzük, a nagy gazdaságfejlesztési programokat ők viszik, akár a Vajdaságban, ahol már ez elindult és elég komolyan elindult, akár Kárpátalján, ahol most van indulóban, szerintem jól menedzselik ezeket az ügyeket. Az mindig is fontos volt számunkra, hogy a külügyi apparátusban az érzékenységet növeljük a nemzetpolitikai ügyekre, de még mindig vannak elég fura reakciók, amikor határozottabban akarunk fellépni ezekben az ügyekben a külügyi apparátus részéről. De mondhatom azt, hogy a minisztérium felső vezetése ezekben az ügyekben teljes mértékben támogat

bennünket és néha még ilyen jó konkurenciába is kerülünk, hogy ki is a gazdája az egyik vagy a másik programnak.

Tehát itt a koordinációnak, az egységes működésnek a kérdését szerintem a kormányzaton belül is újra és újra át kell gondolnunk ezekben az ügyekben a jövőben, és itt ez a három minisztérium az, amelyik a legerősebben részt vesz ezekben a programokban. A Belügyminisztérium inkább olyan módon, hogy a társ- vagy a partner-, a testvérvárosi, testvértelepülési kapcsolatokban tud segítséget nyújtani, de alapvetően ez a három minisztérium az, amelyik vállalta a munka jelentős részét. Köszönöm szépen, elnök úr.

Kérdések, hozzászólások, észrevételek

ELNÖK: Köszönöm szépen miniszter úr tájékoztatóját. Mielőtt a bizottság tagjainak megadnám a szót, mi nem tekintjük riportnak a miniszteri meghallgatásokat, sokkal inkább egy együttgondolkodásnak, és köszönöm szépen, hogy miniszter úr ebben egyébként partner. A mi bizottságunk más parlamenti bizottságoktól eltérően legalább a közös célban egyetért, azt gondolom, hogy ezt mondhatom ellenzéki képviselőtársaim nevében is és a kormánypártiak nevében is, hiszen az az alapvető nemzetpolitikai cél, hogy a magyar nemzet megmaradjon és boldoguljon a szülőföldjén, ebben egyetértünk, és mindenféleképpen mi a minisztériumok vezetőivel ebben egy közös munkálkodásban és gondolkodásban vagyunk.

Tehát ez a mi szolgálatunk és egyáltalán nem riportnak tekintjük a miniszteri meghallgatásokat. Azt külön köszönöm önnek, miniszter úr, hogy megosztotta velünk a legfrissebb információkat, gondolok itt az ön által bejelentett óvodaépítési programra, illetve az új kárpátaljai támogatásra.

A bizottság tagjaié a szó. Szabolcs Attila alelnök úr jelentkezett elsőként szólásra. Parancsoljon, alelnök úr!

SZABOLCS ATTILA (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Miniszter Úr! Államtitkár Urak! Köszönöm szépen a beszámolót. Nagyon jó volt hallgatni, hogy a jelenlegi magyar kormány minél többet, évről évre többet tesz a határon túlra szorult magyarok és tulajdonképpen időnként nemcsak a magyarok helyzetének a javításáért.

Szó volt arról, itt miniszter úr említette, hogy milyen óriási összegben ment adomány Kárpátaljára. Hogyha ehhez az adományhoz hozzávesszük azt, amit különböző önkormányzatok, egyházak, civil szervezetek is eljuttattak, akkor azt hiszem, hogy ez az összeg akár még meg is többszöröződhetett az elmúlt időszakban. Nagyon sok olyan akció folyik az országban, amelyek egymástól elszigetelve történnek, működnek, lehet, hogy jó lenne valami olyan fórumot keresni vagy találni, ahol meg lehetne ezeket jeleníteni és egy másik önkormányzat például ötleteket kaphatna, hogy máshol mi történt, amit meg lehetne ismételni.

Egy példát hadd mondjak, hogy például Budafok-Tétény Önkormányzata Mezőkaszonnyal most már testvérvárosi kapcsolatba is lépve egyrészt pénzadománnyal segíti az önkormányzatot a gyermekétkeztetés terén. Az iskolába számítógépeket, könyveket juttatott el, civil szervezetek például az itt cipősdobozakciónak megismert akciót szerveznek Mikulásra, aminek a lényege, hogy Mezőkaszonból az óvónők adnak egy névsort. Leírják, hogy minden gyereknek mi az érdeklődési köre és az önkormányzat honlapján minden érdeklődő kerületi polgár kiválaszthat magának egy gyereket, tudja, hogy mi az érdeklődési köre, és azt a bizonyos cipősdobozt úgy tölti meg, ami annak a kisfiúnak, kislánynak leginkább érdekes lehet.

Természetesen itt a kijuttatás csak a segélyszervezeteken vagy a konzulátusokon keresztül lehetséges a vám eljárások miatt, de így tényleg az ottaniak nem a nagy halmazból kapnak egy százhuszonnyolcadik babát vagy valamit, hanem mindenki személyre szabottan kaphat mikulásra, karácsonyra ajándékot. Ez csak egy példa a sok közül, de valahogy lehetne ezeket ismertetni az országban, és akkor máshol is ezeket lehetne követni vagy átvenni.

Köszönöm szépen még egyszer ezeket a tényleg nagyon hathatós és pozitív intézkedéseket, amelyek az elmúlt években a magyar kormány részéről történtek. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Más kérdés, hozzászólás? Szávay képviselő úr!

SZÁVAY ISTVÁN (Jobbik): Köszönöm szépen. Tisztelettel köszöntöm én is miniszter urat, államtitkár urakat. Ez is jelzi azért, hogy mennyire fontosnak tartja a minisztérium ezt a meghallgatást, mert itt a komplett államtitkári kar felvonult, ezt köszönjük szépen, megtisztelő a számunkra és tényleg jelzi az ügynek a fontos súlykezelését.

Mint ahogy egyébként abban is egyetérttek, ha már miniszter úr szóba hozta és ezért meg is dicsértem egy kicsit Szijjártó miniszter urat, remélem, nem ártottam vele neki nagyon, hogy valóban látjuk a külügy részéről ezt az elköteleződést. Ezt tényleg örömmel tapasztaltuk mi is.

Köszönöm szépen a részletes beszámolót, egy-két dologra hadd reagáljak, illetve két dolgot hadd kérdezzek. Kezdjük akkor a Határtalanul! programmal. Örülök neki, hogy valóban ez ügyben azért komoly elmozdulások történtek, ezt látjuk, főleg ami az adminisztrációt, az ügyintézési határidők betartását és az egyebeket illeti. Azért csak lehet ezt így is csinálni, miniszter úr, akkor csak ez derült ki ebből, hogy ki lehet írni időben a pályázatot, meg lehet jól hirdetni, ezt azért mindenképpen szeretném üdvözölni.

Az ügyben azért még szeretnék egy-két mondatot kérni vagy egy kicsit továbbiakat, hogy hogyan állnak ezek az ügyek, amit most miniszter úr is érintett, illetve államtitkár úrral a parlamentben beszéltünk már erről, az elszámolható tételek körének a bővítése, mikor lesz ennek valamilyen konkrét eredménye vagy milyen formában fog ez megjelenni.

Mi a magunk részéről három fő kérdést javasoltunk, lehet másban is gondolkodni. Ez az étkezés, a belépődíjak, illetve az utasbiztosításnak az ügye. Illetve a másik, amire szeretnék rákérdezni, ez az árajánlattételi kötelezettség, hogy ehhez mindenképpen kell-e ragaszkodni, hogy mondjuk Ukrajnából három árajánlatot kérjen egy iskola egy százezer forintos tételnél, ez sokszor egyszerűen nem életszerű, meg ekkora tételnél nem is biztos, hogy ennek értelme van. Van-e ennek valamilyen magasabb rendű törvényi kötelezettsége, vagy ettől esetleg el lehetne tekinteni vagy legalább fel lehetne-e emelni ezt a keretet?

Miniszter úr kifejtette, hogy mennyire jó az, hogy mindenféle minisztériumban vannak nemzetpolitikával foglalkozó részlegek. Mi ezt a magunk részéről azért vitatnánk egy picit vagy legalábbis annyiban, és erre hadd hívjam fel miniszter úrnak a figyelmét, most ebbe nem nagyon akarok belemenni, de a bizottsági üléseken elég sok konkrét példát hoztam arra, hogy nem feltétlenül működik jól annak az ellenőrzése a kormányzaton belül, hogy különböző határon túli szervezetek bizonyos célokra, programokra honnan és milyen pénzeket tudnak pályázni. Különböző minisztériumi keretekből, de akár konkrét költségvetési előirányzatokból, a Bethlen Gábor Alapból, a Nemzetstratégiai Kutatóintézetből, és egyéb helyekről. Ez ügyben azért egy picit fokozottabb ellenőrzésre lenne szükség.

És most konkrét példákra hadd ne térjek ki, de nagyon szívesen tudok példákat mondani.

Óvodafejlesztés. Ez egy rendkívül jó hír, úgy gondolom, hogy ezt csak dicsérni és üdvözölni lehet. Kíváncsian várjuk ennek a részleteit.

Ez ügyben viszont azért hadd hívjam fel miniszter úr figyelmét, és remélem, hogy majd ez irányba is elmozdulunk, ezek pedig az oktatási intézmények, tehát az iskoláknak a helyzete és az állapota. Mi két évvel ezelőtt azt javasoltuk, hogy a nevelési, oktatási támogatások mintájára vagy ahhoz hasonlóan akár egy fejpénz-jelleggel maguk az intézmények is kaphassanak támogatást, azért ezt megint felvetem, mert sok esetben az van, hogy alacsonyabb színvonalú a magyar oktatási intézmény, mint a többségi. Nincsenek olyan jó sportolási lehetőségek, szemléltető eszközök, felszerelés és bizony, a magyar iskolaválasztást ez is hátráltathatja. És ha már itt vagyunk, akkor ceterum censeo, mert talán valami ez ügyben elindul, az OTP-re szeretném ismét felhívni a figyelmet, ha már ennél a kérdésnél vagyunk. Az OTP, ami például nevelési, oktatási támogatásokat, gazdaságfejlesztési pénzeket és egyebeket kezel a határon túl, továbbra sem hajlandó magyarul működni, magyar alkalmazottakat felvenni és magyar feliratokat szerepeltetni az 50-60-70-80 százalékban magyar lakta városokban megnyitott fiókjaiban. Szijjártó miniszter úr ez ügyben ígért már lépéseket, de hangozzon el ez minél többször, hátha valami történni fog.

A Nemzeti Együttműködési Alap. Mi ezt messze nem látjuk annyira pozitívan, mint ön, miniszter úr, ugyanis az a szomorú igazság, hogy önök polgári kormányként feleannyi pénzt adnak a civil szervezeteknek, mint a kommunisták adtak annak idején. A történet ennyire röviden és egyszerűen összefoglalható. Bajnaiék 8 milliárd forintot adtak a civil szervezeteknek, önök pedig 6 év elteltével is csak 4-et. Tehát ez irányban, ez ügyben én semmilyen öröömömnek nem tudok hangot adni, még akkor sem, hogyha olyan pozitív tendenciák vannak, amiket ön említett, meg hogy ebből most nagyobb rész jut határon túli magyaroknak. Azt hiszem, ez mindenképpen jó, de az, hogy egy polgári kormány feleannyit biztosít civil szervezetek működésére, mint a szocialisták tettek, abban szerintem sok örölnivaló nincsen.

Egy külön témára hadd hívjam fel miniszter úr figyelmét. Dúró Dóra képviselőtársam oktatási bizottsági elnökként elég sok kulturális intézménynek a vezetőjével találkozott az elmúlt egy-két évben, többek között a Magyar Nemzeti Levéltár igazgatójával is, és levéltár-ügyben is egy kicsit érdeklődtem határon túl, és szeretném ezt a témát felhozni, a határon túli levéltáraknak a helyzetét és a problémáját. Egyrészt az, hogy egy sokkal intenzívebb és jobban támogatott valamilyen csereprogramra vagy képzésre lenne szükség, gyakornoki programra, hogy Magyarország tudjon segíteni a határon túli magyar levéltári anyagnak a gondozásában, amit úgy szoktam fogalmazni, hogy román barátaink néha hajlamosak elsüllyeszteni vagy megfélelkezni róla vagy annyira nem bánják, hogy ha elpusztulnak. De ugyanez vonatkozik gyakorlatilag bármelyik szomszédunkra. Tehát ez ügyben mindenképpen segítségre lenne szüksége a határon túli levéltáraknak. A másik pedig a levéltári anyagnak a digitalizálása, ami egyrészt szintén humán erőforrás kérdését is felveti, másrészt pedig anyagi kérdéseket is. Ez ügyben van-e valami terve a minisztériumnak, tisztában vannak-e ezzel a problémával?

A Külügyminisztériumnak volt ez ügyben egy kerete, például a beregszászi levéltárat segítették, az segítség volt, de ennél még többre lenne szükség.

2018-ban lesz a Nagy Egyesülésnek a századik évfordulója Romániában. Szerintem ennek előszele már valószínűleg, hogy Avram Iancut, aki Dél-Erdélyben felgyújtotta a magyar meg a szász városokat, többek között például Nagyenyedet is, ahol miniszter úr is járt, illetve az nem ő volt, hanem a haverjai, de mindegy, az ő parancsára, szóval Avram Iancut nemzeti hőssé nyilvánították. Egyértelműen látszik,

hogy megindult egy erőteljes román diplomáciai, kultúr-diplomáciai nyomulás Európában, erre azért valami választ kellene hogy adjunk. Európát tele fogják tolni konferenciákkal, történelmi kötetekkel és minden arról fog szólni, hogy 1918-ban a román államnak az egyesülés milyen nagyszerű dolog volt, Magyarország hogy elnyomta a nemzetiségeket, bezzeg Romániában most mennyire frankó, minden rendben van, és azok mennyire európai módon kezelik ezt a kérdést. Úgy gondolom, hogy erre rövidesen el kellene kezdenünk készülni, hogy ezt a kérdést valahogy kezelni tudjuk vagy erre válaszolni tudjunk.

A civil információs központokra szeretnék rákérdezni, miniszter úr. Erdélyben alakulnak ilyenek és ezt az RMDSZ ifjúsági szervezete fogja működtetni. Nem teljesen világos, hogy ezeknek mit kell csinálniuk. Remélem, hogy azért jobban fogják végezni a dolgukat, mint a civil információs centrumok Magyarországon, amelyeknek a működését elég sok kritika érte, legfőképpen az, hogy a Fidesz-KDNP-hez közeli civil szervezetek kapták meg, aztán nagyon semmit nem csináltak vele, mint ahogy ez elég sok helyen történt, például egyébként Nyíregyházán is, jelzem itt képviselőtársamnak.

A nyugdíjegyezmény felmondása Ukrajnával. Ezt nem akarom tovább ragozni, szerintem mindenki tudja ezt a kérdést. Ezt szeretném kérdezni, hogy ez hogy áll.

Az Erzsébet-táborokkal kapcsolatban, ezt mindig nagyon jónak tartottuk és ezt szeretném most is elmondani, hogy nagyon deréknek tartom, hogy a kormány ilyen nagy figyelmet fordít Kárpátaljára, mindenféle szempontból. Hozzátevé azt, hogy én úgy gondolom, hogy ezeknek az adományoknak bőven elég Kárpátalján belül maradniuk, tehát nem gondolom, hogy Lembergbe is kellene a magyar kormány adományt küldeni, elég ezt Kárpátalján megcsinálni, meg egy kicsit túlszaladásnak érzem ezt a Sevcsenko-szobrot is Beregszászban, annál is inkább egyébként, mert Ungvár főteréről pedig most eltávolították Munkácsynak a szobrát, mondván, hogy egy Szent Márton szobrot raknak a helyére. Tehát ha a kettőt egymás mellé rakjuk, akkor itt különös aránytalanság van. Nem tudom, hogy a magyar kormány ez ügyben tett-e valamilyen lépést, vagy a nemtetszését kifejezte-e, mármint a Munkácsy-szobor eltávolítása kapcsán, ezt szeretném megkérdezni.

Az Erzsébet-táborra pedig csak annyi megjegyzést szeretnék tenni, hogy azt hiszem, hogy nem tesz jót a programnak, hogy ha annak a gyanúja lengi be, főleg itt most a Velencei-tavi táboroztatásra gondolok, hogy kormánypárti politikusok, gondolok itt L. Simon Lászlóra, Soltész Miklósrá, illetve Deák Imre helyettes államtitkár úrra, hogy az ő különböző érdekeltségeikbe tartozó cégek és szervezetek bonyolítják ezeket a táborozásokat. Ez nem biztos, hogy az ügy megítélésének jót tesz. Főleg úgy nem, hogy ha tudjuk azt, hogy a Pro Rekreatione Kft., amelyik meghívásos pályázaton nyert 47,6 millió forintot, az 500 diák táboroztatását végezte el 47 millió forintból, miközben a Rákóczi Szövetség 40 millió forintból elvégezte 800 diáknak a hasonló táboroztatását. Itt azért érzek némi aránytalanságot.

És egy utolsó kérdést engedjen meg még miniszter úr, ezt pedig a diaszpóra magyarságával kapcsolatban. Felvettem még egy fél évvel ezelőtt is, erről Potápi államtitkár úr beszélt a parlamentben is, illetve itt nálunk is szeptember 19-én, hogy én azt javasoltam, hogy az oktatás mellett a hitéletet is valahogy segíteni, támogatni kellene. Nagyon kevés a magyar pap, a magyar lelkész a diaszpórában, és szorgalmaztam, hogy ezzel kapcsolatban valamilyen program legyen, illetve valamilyen egyeztetés a történelmi egyházainkkal, akiknek - hogy fogalmazzak finoman - mondjuk láthatóan különböző az elkötelezettsége az ügyek kezelésében.

Arról beszélt államtitkár úr, hogy valamilyen koordinált program fog ezzel kapcsolatban születni. Ez hogyan áll, mennyi pénz lesz ebben, milyen módon, illetve hogy egyáltalán ki fogja ezt irányítani? Ez a Miniszterelnökséghez kerül vagy az EMMI-hez? Gondolom, inkább talán ez lenne a célszerűbb.

Köszönöm szépen még egyszer a részletes beszámolót, és köszönöm szépen, hogy ennyi mindenre itt sor kerülhetett. Azzal együtt is, hogy itt azért szerintem egy-két olyan ügyre kitértem, amivel kapcsolatban azért világosan el kell mondanunk az egyet nem értésünket, azt szeretném elmondani, hogy világosan látszanak azért azok az irányok, amit a minisztérium a külföldi magyarok szempontjából mind az oktatás, mind a kultúra támogatása szempontjából tesz. Tehát összességében azért azt látjuk, hogy most már kezdenek egy kicsit jobban összeérni ezek a kérdések, mint mondjuk az elmúlt évek során, úgyhogy ennek a munkának a folytatására biztatjuk önöket, és amit ehhez mi tudunk konstruktívan, azt szívesen hozzátesszük, amit pedig konstruktívan kritizálunk, azt meg ezentúl is konstruktív kritikával el fogjuk mondani. Köszönöm szépen, miniszter úr.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Bóna Zoltán képviselő úr, utána pedig Kiss László képviselő úr.

BÓNA ZOLTÁN (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Miniszter Úr! Nagyon röviden: mint tudjuk, ebben az évben, illetve a jövő évben üljük, ünnepeljük a reformáció 500. évfordulóját, és ezzel kapcsolatosan hosszú, eseménydús programsorozatok vannak előttünk, illetve mögöttünk. Azt szeretném megkérdezni, hogy milyen lehetőséget lát a határon túli magyarok, határon innen és túl a nemzeti összetartozás jegyében, ennek a programsorozatnak a mentén is?

ELNÖK: Köszönöm, képviselő úr. Kiss László képviselő úr!

KISS LÁSZLÓ (MSZP): Köszönöm a szót, elnök úr. Miniszter Úr! Államtitkár Urak! Először is szeretném én is megköszönni ezt a beszámolót, amit hallhattunk, mert azt gondolom, hogy illeszkedik abba a keddi beszámoló sorba, amely nemcsak a dicsőhimnuszokat zengi, hanem a problémákra is, nyilván a minisztérium szempontjából rávilágít.

Teljesen természetes, hogy nyilván nem mindenben értünk egyet és lesznek olyan pontok, amiben nem fogunk ma sem egyetérteni, ám az is igaz, amit Pánczél elnök úr megjegyzett az elején, hogy abban, hogy a fő cél a szülőföldön maradás, abban minden parlamenti frakcióval rendelkező párt egészen biztosan egyetért, a Magyar Szocialista Pártnak is ez a nemzetpolitikai alapvetése.

Miközben abban senkinek nincs vitája, hogy nagyon örülünk annak, hogy ha a nemzetpolitika nem egyszínű, hanem sokszínű, kulturális, oktatási, gazdasági, infrastrukturális feladat, külpolitikai feladat is, abban biztos, hogy van vitánk a jelenlegi kormánnyal, hogy ezt ennyire decentralizált módon kell megszervezni. Úgy gondoljuk, hogy számos átláthatósági problémát a mai napig felvet ez a szervezési mód.

Én ezeket nem akarnám túlragozni, ezt számtalanszor elmondtuk, értjük, hogy ebben különbség van az álláspontok között, mi azonban kívánatosnak tartanánk, ha egy jelentősebb koncentrációja történe meg a feladatoknak. Úgy gondoljuk, hogy a kormánynak is egyszerűbb lenne az élete és átláthatóbb lenne az intézményrendszer.

Nem mennék bele azokba a pontokba nagyon hosszan, amit már Szávay képviselőtársam is említett, de talán két dologra utalnék, amiről viszont már volt szó. Az egyik a Határtalanul! program. Mi ezt egy nagyon jó kezdeményezésnek tartjuk, olyannyira, hogy magam is, de a bizottság többi tagja is egyébként megszavazta és ki is dolgozott olyan javaslatokat, amely ezen program keretösszegének a folyamatos emelésére irányult, tehát ha úgy tetszik, azt lehet mondani, hogy ebben is konszenzus van talán, ebben a bizottságban mindenképpen.

Jó iránynak tartom azokat a változtatásokat is, amelyeket a minisztérium tett. Én azt gondolom, hogy sosem késő egyébként jobbitani egy programot és reagálni az ellenzéki kritikákra, hogyha ez egyébként jobbá teszi a rendszert. Nyilván mindig lehetne több diák, és ha tetszik, ha gonosz akarnék lenni, akkor azt mondanám, hogy persze, miért nem öt diákkal többet vitt el a minisztérium, mint amennyit sikerült, de ebbe a játékba én nem szeretnék belemenni. De azért mint pedagógus vagy mint korábban osztályfőnök ha úgy tetszik, azért azt el szeretném mondani, hogy nyilván egy ilyen pályázat elkészítését azért is fontos a központi kormányzatnak minél jobban segíteni, mert lehet, hogy egy automatizált, gyorsan megcsinálható pályázatról van szó. Csak sajnós, a pedagógus kollégáinknak annyi rendszeres, egyébként a normál munkájukon túlmutató ilyen programmal kell szembesülniük, ami egész egyszerűen időnként - hogy úgy mondjam - fel tud torlódni. Tehát ebben a tekintetben, ha kérhetem a minisztériumot, hogy tekintse át, hogy hogyan lehet még inkább egyszerűsíteni a pályázati eljárási rendszert, akkor az biztosan az iskolák életét is egy kicsit tudná segíteni.

Nem gondolom azt egyébként, hogy a jelenlegi számok nem biztatóak, nem gondolom azt, hogy maga a program egyébként nem tölti be azt a szerepet, amit be kell töltenie, de azt is látni kell, hogy a másik oldalon pedig azért olyan tevékenységről van szó, ami sok esetben tényleg a kollégáimnak nem a munkakörük, ingyen végeznek, időnként a munkaidejükön túl is. Hogy ha ezt segítik, akkor az mindenképpen nagyon hasznos lehet.

A másik, amit Szávay képviselőtársam említett, a volt Szovjetunióval kötött nyugdíjfizetési megállapodás kapcsán, ezt mi is jelentős problémának érzékeljük. Korózs Lajos képviselőtársammal több írásbeli kérdést is tettünk fel erre vonatkozóan, és úgy tűnik számomra, hogy a probléma világos. Én értem, hogy sokféle érzékenységre kell tekintettel lenni ebben a kérdésben, és azt is értem, hogy ez a kérdés alkalmas lehet egyébként olyan problémák okozására is, ami nemzetpolitikai szempontból hátrányos lehet, azért mégis szeretnék én is arról valamit tudni, hogy mi erről a tárca álláspontja, hogy kivezethető-e ez a megállapodás, illetve belátható időn belül megváltozik-e a helyzet.

Az utolsó dolog, amire felhívnam a figyelmet, a 1037/2016. (II.09.) számú kormányhatározat publikálta az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Programot, és ebben én négy olyan programpontra találtam, ami a Kárpát-medencei területre irányul, ezek szerintem abszolút támogatható, jó programok. Ha megengednek egy közbevetést, ezzel párhuzamosan az a pletyka jutott el hozzám, hogy a Nemzetstratégiai Kutatóintézet maga is preferálta azt, hogy ilyen pályázatokat szeretne indítani, és mintegy 20 milliárd forintos pályázati forrást jelölt ő maga meg, azonban annyira inkompetens módon sikerült a pályázati benyújtási szakasznál tevékenykedniük, hogy gyakorlatilag a nulladik körig nem jutott el a Nemzetstratégiai Kutatóintézet. Közben összesen ez a négy pályázat mintegy 13 milliárd forintot ölel fel, és ezek mindegyikében közreműködő szervezetként a Nemzetstratégiai Kutatóintézetet találhatjuk meg, az Oktatási Hivatal és az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő mellett, illetőleg két program esetében pedig a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, az Állami Egészségügyi Ellátó Központ, az Országos Tisztifőorvosi Hivatal és a Hagyományok Háza.

Most igazából nem untatnék senkit, hogy arról beszéljünk, hogy miről szól a program, merthogy egyébként szerintem azok a közreműködő szervezetek, amelyeket a minisztérium megjelölt, azok a Nemzetstratégiai Kutatóintézetten kívül logikusnak tűnnek. Tehát hogy most egy egészségfejlesztési programban mondjuk miért vesz részt az Országos Tisztifőorvosi Hivatal, az mondjuk logikusnak tűnik nyilvánvalóan, ugyanakkor nem látom a Nemzetstratégiai Kutatóintézet szerepét ezekben a programokban. Hogy ha segítenének abban, hogy ezt tisztázzák, hogy konkrétan a

Nemzetstratégiai Kutatóintézet ezekben a pályázatokban mit is csinál, az nekem nagyon-nagyon hasznos lenne.

Összességében köszönöm szépen ezt a beszámolót, és reményeim szerint hasonló szellemben fog folyni a következő években is a nemzetpolitikai ügyek vitele a minisztériumban. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Petneházy Attila képviselő úr!

PETNEHÁZY ATTILA (Fidesz): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Tisztelettel köszönöm meg miniszter úrnak a beszámolót, üdvözlöm államtitkár urakat. Ott kezdem, ahol ellenzéki képviselőtársaim érintették ezt a témát. Én azt látva, hogy három minisztérium is erősen érintett abban a kérdésben, hogy egyre kiemeltebb figyelmet kap tevékenységükben a magyar közösségekre való figyelem, én inkább pozitívumnak értékelném, sőt nem inkább, hanem egyértelműen pozitívumnak értékelném. Jól látható, csak ha az elmúlt egy-két évet nézem, hogy ezek a feladatkörök mennyire szélesedtek, amelyek megvalósulnak. Úgyhogy én azt gondolom, hogy ez pont nem probléma. Az, hogy centralizált vagy decentralizált, ezen el lehetne vitázni, de mondom: pontosan a feladatkörök nagyságát mutatja ez, és hogy mennyire széles körű, ez az én véleményem.

A másik: csak egy pillanatra, mert Nyíregyháza elhangzott, pont egy jó példa Nyíregyháza. Én ezt az adatot pontosan most nyilván nem fogom cáfolni, amit Szávay képviselő úr elmondott a civil szervezetek támogatásáról, de én pont azt látom, hogy számtalan civil szervezet - és akkor maradjunk Nyíregyházánál - pontosan olyan irányba valósít meg tevékenységeket a külhon felé, ahol mind kulturális, mind a diákokat érintő tevékenységeket valósítanak meg. Ennek többször tanúja is voltam, mind ott Nyíregyházán, akár mondjak olyat, hogy meghívják diákokat, táboroztatnak diákokat, vagy akár úgy, hogy kulturális rendezvényeket visznek ki külhonba magyar közösségekhez.

Egy másik tapasztalatomról beszélnék. Amikor magyar közösségeknél vagyunk külföldön, és látom, hogy igen, Nyíregyházán is sokan tanulnak akár a Felvidékről, akár Kárpátaljáról, de a Partiumból főleg Debrecenben és ezeken a vidékeken, mondom ezt amiatt, hogy Nyíregyházán lakom, jól látom, és ilyenkor mindig megfogalmazódik bennem egy dilemma, hogy azok, akik átjönnek ide tanulni, nagyon sok esetben nem mennek vissza, és mondjuk, ha úgy tetszik, nem tanítanak ott, azon a területen, ahonnan elindultak ide, az anyaországba tanulni. Vajon, ezzel tud-e valamit az ember kezdeni, vagy lehet-e valamit kezdeni, bár tudom jól, hogy az nem megoldás, hogyha ezt külön nem szorgalmazzuk. De ahogy miniszter úr is elmondta, pont az a jó, ha ott helyben valósul meg, és maga az oktatás is. De ez már középiskolai szinten is megvalósul, nemcsak a felsőoktatás szintjén, mert a Partiumból többször voltam egy-két településen, nagyon sokan jönnek át, pont Debrecen említették, és akik már nem biztos, hogy visszamennek oda.

És egy kérdés, ami már érintve volt Szijjártó miniszter úr beszámolójakor is, ez az örök dilemma Európa felé, a leviselkedésről, hogy csúnyán mondjam, mert az egyre jobban kirajzolódik, hogy Európában egyes kisebbségek egyenlőbbek a többinél, hiába hangoztatjuk egyfolytában, hogy minden kisebbségnek kijár az azonos bánásmód és elbírálás, mégis úgy tűnik, hogy itt kelet felé és a magyar közösségeknek ez nem adatik meg teljes mértékben. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Szabolcs Attila alelnök úr egy elfelejtett kérdéssel.

SZABOLCS ATTILA (Fidesz), a bizottság alelnöke: Elnézést, hogy még egyszer szót kértem. Nem is elfelejtett, csak ez egy kicsit nem az elhangzottakhoz tartozik. A magyar kormány mindent megtesz és egyre több intézkedést hoz a kisgyerekes és főleg a többgyermekes családok könnyebb életéért. Ezek közül az egyik legutolsó az a bizonyos CSOK, a családok otthonteremtési támogatása. Az egy más lapra tartozik, hogy ahogy ezt bejelentették, majdnem hogy másnaptól az új építésű lakások árai 8-10 millió forinttal megemelkedtek, hiába az áfa-visszatérítési kedvezmény. Viszont az igénybe vevőknél van egy olyan probléma, hogy akik külföldről jönnek haza, és azért nagyon sok fiatal azért megy ki külföldre dolgozni, hogy gyorsabban össze tudjon szedni magának egy lakásra való pénzt, és nem az Európai Gazdasági Közösségben vállalt munkát vagy esetleg nem most ment ki, hanem régebben és nem az EU-s tagállamokból jött haza, ott ennek a kedvezménynek az igénybevétele problémás vagy akár lehetetlen, hiszen az ottani különböző biztosításokat nem veszik figyelembe.

Tehát hogyha valaki az amerikai kontinensen, Ausztráliában, Afrikában, akárhol, kint dolgozott és hazajönne, az nemigen tudja ezt igénybe venni. Ezt én már Novák Katalin államtitkár asszony felé, illetve Fűrész Tünde helyettes államtitkár felé is jeleztem, hogy itt esetleg valamit kellene lépni, hogy ne legyen itt ez a megkülönböztetés, mert meggyőződésem, hogy nagyon sok embert érintene, aki szívesen hazajönne, mert azért tudom, hogy ott se kolbászból van a kerítés. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, alelnök úr. Tisztelt Miniszter Úr! Mielőtt felkérném önt, hogy reagáljon az elhangzottakra, egy kérdést engedjenek meg nekem is. Reméltem, hogy Szávay képviselő úr beszél erről is, mert egy kicsit közös ügyünk ez, és egy olyan ügy, amit most itt az elmúlt napokban, hetekben viszünk és próbálunk rá majd valami megoldást találni és tulajdonképpen egy együttgondolkodásra kérném miniszter urat és a vele jelen lévő államtitkár urakat. Szijjártó Péter miniszter úr meghallgatásán is felhoztuk, merthogy valószínűnek tartjuk, hogy az ügy két hét múlva is előkerül, amikor miniszterelnök úr meghívására a Diaszpóra Tanács itt ülészik ismét Budapesten, ez pedig a vasárnapi iskolák ügye. Ma itt kevés szót ejtettünk a magyarságnak a harmadik lábáról, a diaszpóra magyarságról vagy nyugati magyarságról, amelyben egyrészt vannak olyanok, akik több generáció óta élnek Nyugat-Európában vagy az Egyesült Államokban, '56-osok és leszármazottaik, vagy épp a legújabb kori munkavállalói diaszpóráról beszélünk. Sok esetben magánszervezésben működtetik ezeket az úgynevezett vasárnapi iskolákat, egész egyszerűen a szülők összeadnak pénzt, termet bérelnek, jellemzően vagy egy templom gyülekezeti termét vagy egy iskolában. A kint dolgozó pedagógusok valamennyi térítés ellenében pedig foglalkoznak a gyerekekkel.

Azt gondolom, hogy maga ez a vasárnapi iskola ügy és ezek a szülők minden tiszteletet és segítséget megérdemelnek, hiszen egyébként ezek a gyerekek ott az állami oktatásban vagy óvodai rendszerben részt vesznek, egész héten iskolába járnak, majd a szülő szombaton vagy vasárnap akár több száz kilométert autózva, elmegy ebbe a magyar közösségbe, éppen azért, hogy a magyar nyelv gyakorlása, elsajátíttatása révén a magyarság megmaradjon.

Amikor Szijjártó Péter miniszter úrnak felvetettük, ma azt tudjuk, hogy például Németországban, Bajorországban, illetve Baden-Württembergben működik ez a konzuli iskola modell, tehát a külképviselet égisze alatt. Egyrészt azt kellene majd a jövőben megvizsgálnunk, hogy ez kiterjeszhető-e más országokra is, illetve a most működő vasárnapi iskolák sok esetben nem is anyagi segítséget várnak, vagy ha igen, azt egyébként megteszik mondjuk a Nemzetpolitikai Államtitkárság felé vagy a Bethlen Gábor Alap felé, de találkoztunk olyan esettel is, például Dublinban, ahol a legújabb kori diaszpóra is működtet vasárnapi iskolát. Végzett diplomás tanárok

járnak el oda dolgozni hétvége, nyilvánvalóan ma Írorszáiban más tevékenységet végez a történelemtanári diplomával rendelkező oktató, tantervet készítettek, hogy az év 25-30 vasárnapján, amikor találkoznak, akkor például milyen történelem tananyagot tudnak elsajátítani, milyen tankönyvből. Ezt talán meg is küldték vagy a Közoktatási Államtitkárságra vagy az Oktatási Hivatalba, hogy valahogy ezt ismerjük mi el, hogy ott ilyen tevékenység folyik.

Ez annyiból szerencsés egyébként, hogy ez azt jelenti, hogy a szülők abban gondolkodnak, hogy haza kívánnak majd jönni és a gyermekeik számára ez valahol jelenjen meg, hogy ők ilyen képzésben részt vettek, és ez mindenféleképpen szerencsés, hogyha így előre gondolkodnak.

No, ezeknek a vasárnapi iskoláknak az ügyét vetném fel, biztos vagyok benne, hogy nem itt fogjuk most megoldani a problémát, de mindenféleképpen szeretném felvetni ezeknek az ügyét, illetve egy közelmúltban szerzett információ: 1958-tól 2006-ig működött Németországban egy magyar gimnázium, Burg Kastl-ben. Ez 2006-ban szűnt meg. Fölvetették a gondolatát Németországban élő magyarok, magyar szervezetek, hogy nagyon hasznos volt ennek a működése, hogy szülői támogatással, német állami támogatással és a magyar állam támogatásával, tehát három lábon állva, vajon, működhet-e majd ez újra. Az más kérdés, hogy azóta ezt a régi egyházi épületet, amit használtak kollégiumként és iskolaként, már a német állam talán rendőrképzésre kívánja használni, de ez is ebbe a problémakörbe tartozik, a diaszpóra oktatásába, amit én itt most szeretnék felvetni miniszter úrnak. Megköszönve a türelmét, akkor tisztelettel kérem... (*Szávay István jelentkezésére:*) bocsánat, még Szávay képviselő úr egy kérdést szeretne feltenni.

SZÁVAY ISTVÁN (Jobbik): Bocsánat, nem kérdés, csak előre elnézést kérek miniszter úrtól, délben avatják doktorrá a kedves kis feleségemet és viszonylag ritkán szoktak magánjellegű programok politikait megelőzni, de ez most egy olyan. Úgyhogy nekem legkésőbb 35-38-kor fel kell állnom és el kell mennem, ezért tényleg nagyon elnézést kérek, de munkatársam még marad. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Miniszter úr, öné a szó.

Balog Zoltán válaszai az elhangzottakra

BALOG ZOLTÁN emberi erőforrások minisztere: Akkor most már megvan az erkölcsi alapom arra, hogy röviden válaszoljak (*Derültség.*), mert nekem is van ma még tennivalóm, de az ilyen programok valóban elsőbbséget élveznek. A felsőoktatás is a minisztériumba tartozik, úgyhogy gratulálunk az új doktornak.

A hozzászólásokból én azt veszem ki, hogy tényleg van itt nemcsak egy szándékegység, hanem számos ügyben, a konkrétumokban is egyetértünk, és vannak jogos meg talán egy kicsit túlzott kritikus felvetések is. De akik itt ülnek, azok érdemben ismerik ezt a világot, és az egy jó érzés. Tehát nem most tanuljuk, hogy akkor hogy is hívják a nem tudom, micsodát, meg hogy hol is van Beregszász pontosan, azért az egy kellemes érzés, hogy az ember egy ilyen körben van, mert azért más bizottságokban előfordul, hogy olyan kérdéseket kap az ember, hogy a kérdező se tudja pontosan, hogy miről beszél. Arról már nem beszélek, hogy adott esetben egy miniszter is kerülhet ilyen helyzetbe, kivéve az emberi erőforrások miniszterét természetesen. (*Derültség.*)

Tehát akkor próbálom itt sorba venni a dolgokat. Kezdjük akkor a Határtalanul+ programmal, mert többen fölvetették ezt, és különösen is ellenzéki oldalról. Valóban úgy van, hogy az utazási költséget, szállásköltséget eddig is el lehetett számolni, mostantól el lehet számolni étkezési költséget, az útlevel kiállításának a költségét, ami nemcsak a kárpátaljai diákoknak, hanem az odautazó

magyar diákoknak is pluszköltséget jelent, projektvezetői tiszteletdíjat, ez az, ami a plusz terhelése a pedagógusoknak, amit ez kivált, hogy ezért meg fogjuk őket fizetni, kísérőtanárok tiszteletdíját, napidíját, programok költségeit, belépőjegyet.

Tehát azért kibővítettük ezt. Ez az új kiírás. Ezt most írtuk ki idén ősszel, azt hiszem, ez már meg is történt, tehát én aláírtam. (*Dr. Rétvári Bence: Hamarosan megjelenik.*) Hamarosan meg fog jelenni, én már aláírtam három héttel ezelőtt, csak a minisztérium malmai is lassan őrölnek. Tehát itt azért a következő évre időben tudnak pályázni. Akkor tudjuk azt mondani, hogy ez jelent-e valami pluszt, de ebben én kérem mindenkinek a segítségét. A kritika is rendben van, de főleg azt, hogy csináljunk ennek egy kis propagandát, hogy ez milyen fontos dolog, hogy ezt csináljuk, ne csak civil rendszerben, hanem valóban használjuk ki ezt a lehetőséget.

Ha itt továbbmegyek Szávay úr kérdéseire, azért vettem előre - majd Szabolcs Attilának is válaszolok, köszönöm a kérdését is -, hogy el tudjon menni. Az ellenőrzés. Ez mindig egy fontos dolog, hogy mi hová megy és mennyi, és ebben az ügyben tehetnénk többet is, de azért azt a szempontot, amit említettem, a nemzetbiztonsági szempontot, szerintem azt ne hagyjuk figyelmen kívül. Itt a kormányzaton belül is van gondolkodás arról, hogy hogyan tudjuk a koordinációt jobbra tenni.

Én azért vagyok a másik oldalon - nem azért, mert ellenőrizetlenül szeretnék pénzeket költeni - a dekoncentrálttságban, merthogy nem szeretném azt, hogy aztán valóban csak egy minisztérium ügye legyen ez a dolog, hanem szeretném, ha ez a sokszor kreatív sokszínűség megmaradna. Szerintem ez egy fontos szempont.

A kisiskolák vagy egyáltalán az iskolák helyzete, a felszerelés, azt nem mondtam, hogy tegnap arról is döntöttünk - és ez is egy nagyon jelentős összeg -, a kárpátaljai, a beregszászi főiskolának építünk egy tanuszodát és egy tornatermet. Ezzel megdobjuk rendesen ott a legfontosabb oktatási intézményünket. Tehát ez is egy tegnapi határozat, és ezek 100 milliós tételek. De itt fontos a kölcsönösség. Tehát azt a tendenciát, hogy mi beszállunk, az illetékes állam meg kiszáll a dologból, azt nem szeretnénk erősíteni, és sajnos, így áll ez a dolog egymással. Tehát hogy ne legyen ez egy ilyen közlekedőedény, hogy amit mi beteszünk, azt ők onnan kiveszik, vagy ahogy Ukrajna felé zajlik ez a dolog, ők is részt vesznek a magyar pénzeknek az eljuttatásában a célhoz, csak előtte leveszik a 17 százalékos adót. Tehát azért ez bizony, így van.

Ahogy említettem, a jövő héten jön az ukrán miniszterelnök, mi a magunk szakanyagaiban mind a nyugdíj-megállapodásnak az ügyét, ahol az a probléma, hogy hiányzik az ukrán partner, sikerül éppen megegyezni, hogy kihez megyünk el tárgyalni, és akkor a jövő héten már nem ő a főosztályvezető, az államtitkár, a helyettes államtitkár, a miniszter. Tehát itt ez egy súlyos gondja és öröksége egyébként a szovjet rendszernek, ha lehet ilyet mondani. Tehát itt szerintem határozottabban kell fellépniük a jövőben, én bízom benne, hogy ebben a látogatás kapcsán történik itt valami.

De hogyha most például a szlovákiai, a felvidéki kisiskolákról beszélünk, azért ott egy nagyon jelentős lépés történt. Ez a jelenlegi kormány nem fogja bezárni ezeket az intézményeket. A finanszírozás egy másik kérdés, merthogy csökkentette a csoportlétszámot, amivel még egy iskola működhet. Ez nem oldja meg a pénzügyi gondokat, mi itt készen állunk és várjuk az MKP, a Magyar Közösség Pártjának a javaslatát, hogy hogyan tudnánk úgy beszállni az önkormányzati és egyházi magyar nyelvű iskolák fenntartásába, hogy ezzel a szlovák államot ne mentesítsük az egyébként kötelezettsége alól.

A Nemzeti Együttműködési Alapra hadd mondjam azt, hogy az összeg ott valóban nominálisan meg abszolút értékben is kisebb, viszont a civil szervezetek támogatására az összeg jelentősen nőtt az elmúlt időszakban. Nem ez az egy csatorna van ott. Ha most csak arra gondolok, hogy taóban - ez egy vita köztünk, hogy most ez

mennyire közpénz vagy mennyire nem - mennyit lehet kulturális és sportcélokra fordítani, ezek súlyos milliárdok, amelyek nagyságrendileg nagyobbak, mint a NEA összegei. Nekem itt az abszolút szám is megvan, 2010-ben 144 milliárd forint volt a civil szervezetek támogatása, idén pedig 175 milliárd. Tehát azért itt van egy lényeges lépés. Ebből a NEA kisebb, mint szokott lenni, de a részletes anyagot is a képviselő úr rendelkezésére tudom bocsátani.

Azért hadd mondjak valami pozitívumot is, hogy azért változik a világ még Romániában is, legalábbis azon a szinten, ahol az együttélés fontos. Nagyenyedet említette inkább negatívként képviselő úr. Én hadd említsem pozitívumként, hogy az, hogy a román állam Nagyenyed városa vezetésének a kérésére, ahol ma a magyarok egyötödét, 20 százalékát teszik ki a városnak, 2,5 milliárdot ad a Református Magyar Kollégium felújítására, és ezért semmi mást nem vár, minthogy a dísztermet használhassa 15 évig ingyenesen. Ez egy óriási dolog. Én ott voltam ezen az avatáson, ez egy hatalmas népünnepély volt, merthogy ott rájöttek a közös érdekre, az Avram Iancu kapcsán azt hiszem, negatívként... (*Szávay István: Nem negatív példaként, csak egy...*)... de nekem negatív példa az Avram Iancu, de ezt most itt... (*Szávay István: Igen, az negatív. - Derűltség.*)... igen, bízom benne, hogy ebben egyetértünk. De amit 1918 decemberéről mondott a képviselő úr, azzal teljes mértékben egyetérték és bízom benne, van is erre gondolkodás, csak ez megint nem a nyilvánosság elé tartozik feltétlenül, hogy ebben az ügyben nekünk sokkal offenzívabban kell fellépni diplomáciailag, mint ahogy eddig tettük. Változik a világ.

Tehát ha most a romániai lapokat olvassuk, hogy ők hogyan látják az amerikai elnökválasztás hatását mondjuk az orosz-amerikai viszonyra és ennek függvényeként a román-amerikai viszonyra, akkor azért itt az, hogy azokban az ügyekben, amelyek az egyházi restitúciót érintik, az amerikai képviselőház azért egyszer már egy komoly megszólalást eszközölt és ennek az erősödését várhatjuk. Azért itt legyünk egy kicsit visszafogottan optimisták ebben az ügyben.

Velence ügyében hadd mondjam azt, hogy itt a számok azért nem teljesen stimmelnek. Tehát 700 gyerek, 80 kísérő, 11 turnusban. Ez azért indokolja a költségeket és valóban a fajlagos költség magasabb, ebben igaza van képviselő úrnak, de ne felejtjük el, hogy itt az ukrán háborúban sérült gyerekeket hoztunk ide, ahol több kísérőre volt szükség, azért talán érthető okok miatt.

Ennyit talán az Erzsébet-táboroknak meg a Pro Rekreative ügyéről. A Sevcsenko-szobor, igen. Miközben az utca másik végén azt a magyar papot, akit kinevez a görögkatolikus püspök, azt meg nem engedik be nacionalisták. Most nem mondom, milyen nacionalisták. Tehát teljes mértékben egyetérték. Most építeni akarunk egy nagy magyar ajkú görögkatolikus centrumot Beregszászon, de az nem fog menni, hogy minket elkergetnek a történelmi épületeinkből, mi meg majd építünk helyette valami mást. Tehát itt szerintem a jogi fellépés is nagyon fontos. Miután egy egyházi belügy volt ez az egész történet, itt nagyon óvatosak voltunk. Azt kell mondanom, hogy a püspök, Milan püspök egy héten belül reagált a dologra, az én jelenlétemben jelentette be, hogy végre van egy olyan helyettese, egy olyan helynöke, akit a magyar híveknek a pasztorációjára nevezett ki. Tehát azért ott is különböző frontok vannak, most ezt a ruszin, ukrán, rutén, szlovák dolgot most már nem is hoznám ide, és akkor még a római katolikusok vonatkozásában még a németek is, meg azért itt van számos ügy, amiről érdemes beszélni.

A diaszpóra, hitéleti támogatás. Itt finoman és itt azért érdemes is óvatosnak lenni az egyházainknak a bírálatában, én hogyha egyházi személy vagyok, többet engedek meg magamnak ebben az ügyben. De itt szerintem van egy mulasztás. Ha az egyházi vezetőink határozottabban lépnének fel, hadd mondjam azt, hogy a magyar kormány régóta tesz ajánlatokat arra például, hogy a külhonban teljesítő lelkipásztorok kapjanak magyar diplomata útlevelet. Az máris egy egészen más

státusz, és egyéb segítséget is szívesen megadunk. Kellene egy kicsit több elképzelés arra, hogy mit is kezd a diaszpórával az anyaegyház, tehát a magyarországi egyházak, mert ezek vannak, ahol eltűnnek, vannak, ahol pedig növekednek. Én Los Angelesben a San Fernando-völgyi református egyházban jártam, ahol a vasárnapi iskolában 52 gyerek volt, és akkor nem értettem, hogy pontosan miért, mert a Szilícium-völgytől elkezdve az a munkalehetőség, amit ott kínálnak a nyugati parton, az rengeteg fiatal magyar családot vonz. Tehát ott egy fiatal átlagéletkorú, a régi diaszpórához kapcsolódó erőteljes közösség volt, másutt meg azon gondolkodnak, hogy hogyan lehetne öregotthonná alakítani a templomot, mert vége van a történetnek.

Tehát ez egy nagyon sokszínű világ. Európán belül, tehát a külföldi munkavállalásból következően vannak közösségek, amelyek erősödnek, és azok egyébként anyagilag sem teljesen elhagyatottak, de ezt valóban rendszerbe szervezni szerintem egy komoly feladat. Azt külön köszönöm Bóna Zoltán képviselő úrnak - azt nézem, hogy még valami kritikát nehogy kihagyjak véletlenül... igen, a levéltárak ügyében a gyakornoki program. Most az előbb említett program, hogy Kárpátalján a színészek, könyvtárosok, médiamunkások, kultúrházvezetők, levéltárosok programban itt fizetés-átvállalás történik, de itt mi is támogatjuk azt, hogy a szakmai szervezetek egymással közös képzési programokat alakítsanak. Ez egyébként 132 millió forint a következő évben, ez a plusz pénz, ami a kultúrában dolgozók ügyéért meg csak Kárpátaljára.

Még mielőtt képviselő úrnak el kell mennie, hadd mondjam azt, én erre ugyan nem kaptam kérdést, majd mindjárt rátérek a reformációra is, de azért mégiscsak az '56-os forradalom hatvanadik évfordulóját ünnepeljük. Itt próbáltuk bevonni a határon kívüli közösségeket, méltánytalan az az elhallgatás, ami egyébként halálos ítéletek meg több súlyos börtönbüntetésnek az ítéletét elhallgatta, akik szimpatizáltak magyarok a magyar forradalommal Kolozsváron, Marosvásárhelyen. Azt hiszem, itt azért törlesztettünk valamit az adósságunkból és számomra azért a nemzetpolitika csúcsa volt, amikor Pozsonyban, abban az épületben, egyébként egy gyönyörű, valamikori osztrák-magyar bank épületében a nagy díszteremben, az aulában összeszámoltam: 60 darab magyar zászló volt, meg egy szlovák. Igaz, hogy az összes magyar zászló lyukas volt a közepén, de így tudtunk ott megjelenni. Ez egy nagyon komoly dolog volt, hogy azzal a miniszterrel, akitől azért kritikus meg durva hangokat is hallottunk korábban magyar ügyben, Magyarics - nomen est omen - miniszter úrral tudtuk megnyitni ezt a kiállítást és ott volt a magyar elit a saját jogon, és az egy nagyon karakteres, határozott ünnepség volt.

Ilyen ünnepségeink voltak Csíkszeredán, Kolozsváron, Kárpátalján, tehát itt azért próbáltuk ezt az egységet megjeleníteni. Ugyanez a célunk az 500. évfordulón, a reformáció évfordulóján. Hadd mondjam azt el, és szívesen beszélnék erről többet is, de nem akarom az idejüket túlságosan igénybe venni, tehát az, hogy Sepsiszentgyörgyön Kálvin-szobrot avatnak a XXI. században, az valami olyan kulturális, vallási unikum, ami a világon sehol nem lehetséges, talán még Dél-Koreában. De már egyébként Genfben azt se tudják, hogy ki volt Kálvin, ott van egy 300 ezres város, a környékével félmillió város, amiben van ma protestáns 80 ezer, ebből 5 ezren fizetnek egyházadót és a legutóbb bezártak 15 templomot. Na, így néz ki Kálvin városa, miközben Sepsiszentgyörgyön ott van 3 ezer magyar és az unitáriusokkal meg a katolikusokkal együtt ünnepeljük Kálvin Jánost.

Tehát ez jelzi, hogy miről szól Európa kulturális öröksége, mit jelent a reformáció a diaszpórában, és hogy mi azt az örökséget, ami egy közös európai örökség, jobban őrizzük, miközben nemzetileg nem tartozunk Kálvin Jánoshoz, mint ahogy ezt ők teszik. Zárójelben még annyit hadd jegyezzek meg, hogy amikor én először azt mertem mondani egy karakteres református közösségben Hajdúböszörményben, hogy Kálvin János nem magyar volt, akkor majdnem

megpofoztak, hogy hogyan tanítják a teológián ezt a dolgot (*Derültség.*), merthogy így működik ez az európai kultúra.

Tehát a reformáció 500. évfordulójára alakult Emlékbizottságnak tagja Kató Béla püspök úr és a diaszpórából a torontói magyar református lelkész is, és itt számos pénzben kifejezhetően is meg egyébként is az összes programunk együtt van és koordináltan együtt ünnepeljük ezt az évfordulót.

A külhoni programokra szánt összegek az Emlékbizottságban százmillió nagyságrendűek, tehát afölött vannak valamivel, úgy 120 millió. Látom itt, tehát erre odafigyelünk, hogy ott ünnepeljünk.

A Határtalanul! programra már itt válaszoltam Kiss László képviselő úrnak. Nagyon képbem van itt EFOP ügyekben, remélem, hogy nem minden ügyben vannak ennyire képbem, ami az EFOP-ot érinti, mert még nem mindennel vagyunk készen, és itt nehézségeink vannak a Brüsszellel való mérkőzésben is, meg a saját magyarországi lobbisoportokkal is. De hadd mondjam azt, hogy ahogy ezt leírta, ez pontosan így van, a minősítést leszámítva.

Pontosan azért nem engedték, hogy a Nemzetstratégiai Kutatóintézet a 20 milliárdos programját maga vigye, mert úgy gondoltuk, hogy ezt csak együttműködésben lehet. Tehát nem azért nem fogadtuk el a 20 milliárdot, mert nem értettek hozzá, hanem mert azt mondtuk, hogy ezt együtt akarjuk csinálni. Tehát a 20 milliárdot levittük 13 milliárdra, azt tartottuk jogosnak, és aztán azt mondtuk, hogy nem konzorciumvezető a Nemzetstratégiai Kutatóintézet, hanem konzorciumi partner. Nekem kell majd az elszámolásért helytállni, éppen ezért én csak olyan programokat tudok támogatni, ahol mi vagyunk a konzorciumvezetők, az én intézményeim. Épp elég gond az is, és azok, akik pedig egyébként a tudást behozzák, mert a Nemzetstratégiai Kutatóintézetnek az értelme az, hogy a határon kívüli világnak a tudását és a szempontjait hozza be a magyar államigazgatásba meg a magyar nemzetstratégiába, tehát mondjuk így: a helyismeret az övék, a felelőség meg a miénk. Ezért mi vezetjük a dolgot, de ők is benne vannak. Tehát ennek egy ilyen egyszerű magyarázata van. De örülök neki, hogy nem esett abba a hibába képviselő úr, amibe már egyébként képviselőtársai estek, hogy elkezdtek itt azzal viccelődni, hogy mit keres az Állami Egészségügyi Fenntartó Központ egy határon túli programban, merthogy valóban szeretnénk, ha az egészségpolitikában is egységes Kárpát-medencei tér lenne, meg az oktatáspolitikában is, meg a kultúrpolitikában is meg az egyházstratégiában is. Tehát ez indokolja ebben a programban ezt a fajta együttműködést.

És ha szabad, még egy pozitívumot hadd említsek, miután itt van a szerb nemzetiség képviselője is. Mi már régóta jól együttműködünk, ez is egy szimbolikus dolog lesz, mert azzal szokták vádolni a jobboldali kormányokat, hogy azok összevesznek a szomszédokkal nemzeti vagy nacionalista alapon. Most ehhez képest, ha Romániát leszámítom, ilyen jó viszonyban a szomszéd országokkal nem voltunk az elmúlt évtizedekben, és Szerbiára ez különösen igaz. Ebben szerintem nagyon pozitív szerepe van az itteni szerbek közösségének, akik nem nem létező feszültséget gerjesztenek, hanem az együttműködést erősítik. Tehát a hétvégén Nisbe megyünk és egy közös szerb-magyar kormányülés lesz, bízom benne, hogy ott találkozni is fogunk, és én előtte - mert ez szimbolikus - ma indulok a Vajdaságba, Délvidékre, ott kollégiumot avatunk Újvidéken, magyar kollégiumot, egyházi kézben lévő kollégiumot és aztán ellátogatok Szabadkára is. Tehát elmegyünk a Vajdaságba a magyarokhoz, utána pedig elmegyünk a szerb kormányülésre a rá következő napon. Ebben is van talán valami szimbólum.

Petneházy Attila képviselő úrnak mondom azt, hogy Szabolcs-Szatmár-Bereg megye abszolút kulcsszereplő Kárpátalja ügyében. Bizonyos szempontból Partium meg Szatmár ügyében is, de mondjuk Kárpátalja ügyében különösen. Ott kell azt a

mutatványt majd - és ez a világpolitikán múlik azért jelentősen - bemutatni, hogy az, ami normális lenne Európában, az a jövés-menés. Az ott is normalitás legyen, hogy lehet ott élni és itt dolgozni, lehet itt élni és ott dolgozni, az átjárás nem úgy megy, mint ahogy most a határon, és erre vannak törekvések. Tehát a visszamenetel mindig egy személyes döntés, de bízunk benne, hogy sikerül az ösztöndíjrendszerrel ösztönözni a visszamenetelt is, de Szabolcs-Szatmár-Bereg megye ebben az ügyben sokkal több feladatot, terhet vállal, mint ami egyébként a törvényes lenne. Úgyhogy ez egy nagyon komoly dolog, amiért hálásak vagyunk, hogy nemcsak Kisvárdán, hanem Nyíregyházán is gondolnak a kárpátaljai ügyekre. Itt a munkavállalások ügyében kell egy rugalmas együttműködés, hiszen azért van egy olyan probléma, nem hívta fel rá senki a figyelmet, én se szeretném nagyon felhívni, de azért hadd említsem meg, hogy a pedagógus bérek növekedése bizony, azt is jelenti, hogy Kárpátaljáról jönnek át a magyar nyelvű tanárok tanítani, és miután tanárhiány van bizonyos területeken, bizony, a KLIK felveszi ezeket a tanárokat. Ezek nem feltétlenül jó tendenciák, miközben a személyes életébe senkinek nem kívánunk beleszólni.

És akkor a végén alelnök úrnak a kérdésére hadd válaszoljak - még a Burg Kastl-ról mondok egy mondatot - a CSOK ügyében. Én úgy tudom, hogy a legutóbbi módosításunk, amit talán két héttel ezelőtt fogadtunk el, ezt az ügyet kezelte, pont a te kérdésed alapján, hogy egységesen kezeljük. Tehát az, hogy munkaviszonyhoz kötjük a CSOK-ot, az egy nagyon fontos kérdés, azt itt nem kell elmagyaráznom, hogy miért. De hogy ennek az igazolását megkönnyítsük akkor, ha ez nem magyarországi munkaviszony, abban én azt hiszem, hogy a legutóbbi módosításba egy csomó könnyebbséget tettünk be. Bízom benne, hogy ezt jól tudom, ha nem, akkor a legközelebbi menetrendszerűen érkező CSOK-módosításba, mert ez egy olyan rendszer, amit állandóan az igényekhez kell igazítani. Te is említetted az építőanyagárak meg az építkezés drágulását, folyamatosan alakítani kell ezt a rendszert.

Végül elnök úrnak a Burg Kastl-ra vonatkozó kérdése. Én ezzel a problémával a '90-es évek közepén találkoztam először, már 1998-ban, az első Orbán-kormány alatt foglalkoztam ezzel az üggyel. Én megmondom őszintén, hogy én ebben az ügyben szkeptikus vagyok. Nemcsak azért, mert az az épület már elment, hanem azért, mert az, hogy Németországban egy helyre, Bajorországnak egy keleti csücskébe össze tudjuk gyűjteni a magyarokat egy internátusba, egy internátusi rendszerű gimnáziumba, annak megszűnt a kényszere. *(Szávay István távozik az ülésteremből.)* Mert ha úgy gondolja, akkor miért nem küldi Magyarországra egy kollégiumba?

Tehát aki kint tanul, hogy mondjuk Düsseldorfból Burg Kastl-ba küldöm vagy Sopronba, kilométerben már nem igazán nagy különbség. Tehát azt látom, hogy az ilyen típusú intézményekre megszűnt az igény. Mi akartunk ott igényeket gerjeszteni, hogy majd ilyen európai iskola, meg nem tudom, mi, tudod, mi volt? '99-ben már a statisztika azt mutatta, hogy a diákok 40 százaléka - bocsánat, hogy ilyet mondok - magyarországi újjgazdag gyerekek, őket küldik ki a szüleik, kőkemény tandíjat fizetve, hogy német érettségijük legyen. Most ezt minek finanszírozzuk? Mert egyébként Magyarországon is lehet német érettségit kapni, a Deutsche Schule Budapest itt van a Svábhegyen, úgyhogy ezt a dolgot már így is meg lehet oldani. De ez nem menti azt, amiről te beszélsz, hogy a vasárnapi iskola rendszert támogatnunk kell, tankönyveink vannak ebben az ügyben, de ez egy megoldandó feladat. Tehát ezt össze kell húzni. Van, ahol nagyon jól működik mindenfajta állami beavatkozás nélkül, én Zürichben jártam, ott nagyon erős magyar egyesület van, és ők fenntartják és megoldják ezt a történetet szülőkkel, gyerekekkel, idősekkel, tehát nagyon szépen. Az önszerveződés a legjobb ezekben az ügyekben. Ha az önszerveződéshez teszünk hozzá, nem pedig azt helyettesítjük, és azért van, ahol fehér foltok vannak az ügyben, de hogy hogyan lehet az önszerveződést segíteni, az szerintem egy fontos kérdés, amit a Diaszpóra

Tanácsom bízom benne, hogy nemcsak megvitatnak, hanem támogatni is fognak. A magyar kormányon nem múlik. Azt látom, hogy ebben az ügyben nem tudunk olyat kérni a kormánytól meg a miniszterelnöktől, amit ha valóban megalapozott, azt ne kapnánk meg.

Tehát itt a lehetőségeink hatványozottan növekedtek az elmúlt két évben, mióta gazdaságilag abban a helyzetben vagyunk, és én bízom benne, hogy fennmarad ez a tendencia. Köszönöm szépen a türelmet, elnézést, ha egy kicsit terjengősebb voltam, de ez szakmai ártalom. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm miniszter úrnak a tájékoztatóját, a reakcióit is, a kérdésekre adott válaszokat. Azzal zárhatom bizottsági ülésünket, ahogy kedden is, hogy igazán jó hangulatban és valóban építő gondolatokkal telt ez a miniszteri meghallgatás is.

Az ülés berekesztése

Köszönöm szépen miniszter úrnak. Köszönöm szépen az államtitkár uraknak a tárcától, hogy megjelentek, illetve a Nemzetpolitikai Államtitkárság helyettes államtitkárának és kollégáinak, hogy részt vettek a mai bizottsági ülésen. A mai bizottsági ülést bezárom.

(Az ülés befejezésének időpontja: 11 óra 40 perc)

Pánczél Károly
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Pavlánszky Éva